

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Knotkové, soudce Mgr. Zdeňka Váni a soudkyně JUDr. Kateřiny Kodetové ve věci

žalobců: **a) T.P.**, narozený xxx
 bytem xxx
 b) T.P., narozený xxx
 bytem xxx

oba zastoupení advokátem Mgr. Petrem Novákem
sídlem Kopečná 241/20, 602 00 Brno

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
 sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2
 jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
 sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 1.200 EUR s příslušenstvím a 85.710,24 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 23. listopadu 2023
č. j. 49 C 32/2023-68

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích I. a IV. potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje S.K.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

- II. Ve výroku II. se rozsudek soudu prvního stupně potvrzuje ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit žalobcům 80.814,60 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 80.814,60 Kč od 18. 3. 2022 do zaplacení do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit každému ze žalobců na náhradu nákladů odvolacího řízení 11.088 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Petra Nováka.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované zaplatit žalobcům 1.200 EUR se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 1.200 EUR od 25. 7. 2017 do zaplacení a se zákonným úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 1.200 EUR od 18. 3. 2022 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), dále žalované uložil zaplatit žalobcům 80.814,60 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), zamítl žalobu o zaplacení 4.895,64 Kč (výrok III.) a žalované uložit zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení 38.579 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobců (výrok IV.).
2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobci domáhali po žalované zaplacení částek 1.200 EUR a 85.710,24 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody způsobené porušením práva Evropské unie, proti kterému není přípustný opravný prostředek.
3. Žalobci tvrdili, že v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 6 C 22/2018 se domáhali zaplacení částky ve výši 1.200 EUR s příslušenstvím proti žalované společnosti Deutsche Lufthansa Aktiengesellschaft (dále jen „Lufthansa“). Uvedeného nároku se domáhali v souladu s ustanovením čl. 7 odst. 1 písm. c) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. 2. 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (dále jen „Nařízení“), dle kterého náleží cestujícím, jejichž let o délce přesahující 3.500 kilometrů byl zrušen, od operujícího leteckého dopravce finanční kompenzace újmy způsobené zrušením letu ve výši 600 EUR na jednoho cestujícího. Operující letecký dopravce se může v souladu s čl. 5 odst. 3 nařízení povinnosti k náhradě újmy cestujícím zprostit v případě, že ke zrušení letu došlo v důsledku mimořádné okolnosti, jejíž existenci nebyl operující letecký dopravce schopen zabránit ani při učinění veškerých přiměřených opatření. Takovou mimořádnou okolnost mohou představovat například nepříznivé povětrnostní podmínky, rozhodnutí řídicích letového provozu či některé druhy stávk. Dne 22. 11. 2016 se měli žalobci účastnit letu č. LH 465 a č. LH 1396 z Orlanda do Prahy s mezipřistáním ve Frankfurtu nad Mohanem operovaného společností Lufthansa. Let č. LH 465 ze dne 22. 11. 2016 byl však bez předchozího upozornění zrušen, přičemž žalobci tak nestihli nastoupit na svůj přímo navazující let č. LH 1396. Žalobci byli následně přesměrováni na náhradní lety č. KL 1681, KL 624 a KL 1351, kterými dosáhli cílového místa určení se zpožděním více než 18 hodin. V průběhu posuzovaného soudního řízení bylo zjištěno, že let č. LH 465 ze dne 22. 11. 2016 byl zrušen v důsledku generální stávky zaměstnanců společnosti Lufthansa, organizované leteckou odborovou organizací. Společnost Lufthansa tvrdila, že stávku zaměstnanců této společnosti je nutno považovat za mimořádnou okolnost ve smyslu čl. 5 odst. 3 nařízení a rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze 4. 10. 2012 ve věci C-22/11, Finnair Oyj v. Tímy Lassooy (dále jen „C-22/11“), ve kterém Soudní dvůr Evropské unie konstatoval, že stávka zaměstnanců letiště je mimořádnou okolností ve smyslu čl. 5 odst. 3 nařízení, přičemž by tak neměla být za újmu vzniklou žalobcům v důsledku zrušení letů odpovědná. Obvodní soud žalobu zamítl, aniž by měl stanovisko Soudního dvora Evropské unie k výkladu povahy stávky zaměstnanců operujícího leteckého dopravce. Žalobci se proti rozhodnutí obvodního soudu bránili odvoláním, avšak Městský soud v Praze jako soud odvolací svým rozsudkem ze dne 20. 6. 2019 č. j. 17 Co 85/2019-115 zamítavý rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. K žalobcům podané

ústavní stížnosti, jež byla odmítnuta jako zjevně neopodstatněná, se Ústavní soud vyjádřil tak, že unijní právo bylo aplikováno řádně.

4. Dále žalobci tvrdili, že dne 23. 3. 2021 vydal Soudní dvůr Evropské unie v řízení o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce rozsudek ve věci C-28/20, Airhelp Ltd. V. Scandinavian Airlines Systém SAS (dále jen „C-28/20“). Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku uvedl, že: „Článek 5 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, musí být vykládán v tom smyslu, že stávkové hnutí zahájené na výzvu odborového svazu zaměstnanců provozujícího leteckého dopravce, při dodržení podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy, zejména jimi stanovené lhůty k oznámení, jež je určeno k prosazování požadavků zaměstnanců tohoto dopravce a k němuž se připojí kategorie zaměstnanců, kteří jsou nezbytní k uskutečnění určitého letu, nespadá pod pojem mimořádná okolnost ve smyslu uvedeného ustanovení.“. V posuzovaném řízení nedošlo ze strany soudních orgánů k položení předběžné otázky. Žalobci se proto domáhali po žalované náhrady škody, jež jim vznikla vydáním nezákonných rozhodnutí v posuzovaném řízení, když jak rozsudek obvodního soudu, tak městského soudu, jakož usnesení Ústavního soudu o odmítnutí ústavní stížnosti lze dle žalobců za taková rozhodnutí považovat. Škoda žalobců spočívá v nepřiznání nároku na kompenzaci dle čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení ve výši 1.200 EUR (600 EUR pro každého z nich) spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 1.200 EUR od 25. 7. 2017 do zaplacení, v nepřiznání nároku na náhradu nákladů soudního řízení v celkové výši 53.825,64 Kč, a to za celkem 11 úkonů poskytnuté právní služby (převzetí a příprava právního zastoupení, sepis předžalobní výzvy, sepis žaloby, sepis repliky, sepis stanoviska k vyjádření žalované, účast na soudním jednání u obvodního soudu ve dnech 18. 5. 2018, 5. 10. 2018 a 30. 11. 2018, sepis odvolání, účast na jednání odvolacího soudu dne 20. 6. 2019 a sepis ústavní stížnosti), dále 3.135 Kč představující žalobci zaplacený soudní poplatek v posuzovaném řízení za podání žaloby a za podání odvolání a částku ve výši 28.749,60 Kč, kterou žalobci dne 4. 7. 2019 uhradili společnosti Lufthansa na náhradě nákladů soudního řízení vedeného před Obvodním soudem pro Prahu 6 a Městským soudem v Praze.
5. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, neboť v posuzované věci chybí odpovědnostní titul státu.
6. Soud prvního stupně v napadaném rozsudku detailně popsal průběh posuzovaného řízení. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 11. 2018 č. j. 6 C 22/2018-78 byla zamítnuta žaloba žalobců vůči společnosti Lufthansa jakožto operujícímu leteckému přepravci, kterou se domáhali pro každého z nich zaplacení 600 EUR s příslušenstvím jako náhrady škody za zrušení letu přesahujícího 3.500 km. Obvodní soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že ke zrušení letu žalobců a následné dosažení jejich cílové destinace po přesměrování se zpožděním delším než 18 hodin se stalo v příčinné souvislosti s mimořádnou okolností, kterou byla stávka pilotů Lufthansy bezprostředně postihující její provoz, přičemž obvodní soud dospěl k závěru, že této okolnosti nebylo možné zabránit, i když žalovaná přijala všechna přiměřená opatření, která na ni bylo lze v nastalé situaci požadovat a jedná se tedy o mimořádnou okolnost ve smyslu čl. 5 odst. 3 Nařízení. Rozsudek nabyt právní moci ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2019 č. j. 17 Co 85/2019-115. Celkem bylo uloženo žalobcům zaplatit protistraně na nákladech řízení částku 28.749,60 Kč. Dne 5. 4. 2019 navrhli žalobci odvolacímu městskému soudu přerušení řízení s tím, že Soudnímu dvoru Evropské unie byla aktuálně položena předběžná otázka týkající se posouzení stávky ohlášené podle vnitrostátního práva vlastními zaměstnanci provozujícího leteckého přepravce a jejího podřazení pod mimořádnou okolnost dle Nařízení, návrh žalobců na přerušení řízení byl usnesením odvolacího soudu ze dne 2. 5. 2019 č. j. 17 Co 85/2019-108 zamítnut. Usnesením Ústavního soudu z 24. 1. 2020 sp. zn. II. ÚS 2755/19 byla odmítnuta ústavní

stížnost žalobců, neboť soudy svůj postup zdůvodnily a vysvětlily, proč nepovažovaly za nezbytné předběžnou otázku položit. Z rozsudku Soudního dvora (velkého senátu) z 23. 3. 2021 ve věci C-28/20 soud prvního stupně zjistil, že Soudní dvůr došel k závěru, že: „...stávkové hnutí zahájené na výzvu odborového svazu zaměstnanců provozujícího leteckého dopravce, při dodržení podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy, zejména jimi stanovené lhůty k oznámení, jež je určeno k prosazování požadavků zaměstnanců tohoto dopravce a k němuž se připojí kategorie zaměstnanců, kteří jsou nezbytní k uskutečnění určitého letu, nespadá pod pojem mimořádná okolnost ve smyslu uvedeného ustanovení.“

7. Po právní stránce prvostupňový soud věc posoudil podle příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“). Shora uvedená rozhodnutí vydaná v rámci posuzovaného řízení sice nebyla zrušena ani změněna, soud prvního stupně ale s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu z 24. 9. 2019 sp. zn. 30 Cdo 4733/2017 dospěl k závěru, že ve věci je dán odpovědnostní titul, neboť došlo k porušení práva Evropské unie, avšak nikoli rozhodnutím Ústavního soudu, neboť odpovědnost státu za porušení práva Evropské unie soudem lze, s ohledem na závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu z 26. 6. 2019 sp. zn. 30 Cdo 3378/2018, odvodit jen od rozhodnutí obecného soudu. V poměrech projednávané věci se tedy jedná o rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2019 č. j. 17 Co 85/2019-115.
8. V rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie (SDEU) jsou konkrétní podmínky, za jakých odpovědnost státu za porušení unijního práva dává vzniknout právu jednotlivce na náhradu škody, konstruovány následovně: 1) cílem porušeného právního předpisu je přiznání práv jednotlivcům; právo na náhradu škody jednotlivci vzniká za situace, dopustí-li se členský stát porušení takové normy unijního práva, která ve prospěch tohoto jednotlivce zakládá dostatečně určitelné subjektivní právo, nebo chrání jeho právní zájem; 2) porušení musí být dostatečně závažné, přičemž míra závažnosti se v podmínkách unijního práva vykládá v závislosti na rozsahu volného uvážení svěřeného daným předpisem vnitrostátnímu orgánu; 3) mezi porušením povinnosti ze strany členského státu a škodou způsobenou poškozenému musí existovat příčinná souvislost; v rámci posuzování příčinné souvislosti je přitom třeba zkoumat, zda nedošlo k narušení příčinné souvislosti jednáním či opomenutím jiného subjektu práva nebo zásahem vyšší moci, anebo tím, že poškozený sám ke vzniku škody přispěl svým jednáním či opomenutím, případně tím, že nesplnil svou zmírňovací povinnost ve vztahu ke škodě. Všechny tři podmínky (porušení unijního právního předpisu přiznávajícího práva jednotlivci, dostatečná závažnost tohoto porušení a příčinná souvislost mezi porušením právního předpisu a škodou) musí být splněny kumulativně a platí pro jakýkoli způsob porušení unijního práva. Jsou tedy nutné a zároveň postačující pro to, aby jednotlivcům vzniklo právo na náhradu škody. Pokud jsou uvedené podmínky splněny, stát musí poskytnout náhradu za způsobenou škodu v souladu s vnitrostátními právními předpisy upravujícími odpovědnost, přičemž podmínky náhrady škody stanovené vnitrostátními právními předpisy nesmí být méně příznivé než podmínky platné pro podobné nároky vzniklé na základě vnitrostátního práva a nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat získání náhrady škody.
9. SDEU v rozsudku ze dne 30. 9. 2003, ve věci C-224/01, Gerhard Köbler proti Rakousku, uvedl, že porušení unijního práva rozhodnutím vnitrostátního soudu v poslední instanci je přičitatelné členskému státu. První podmínka pro vznik odpovědnosti žalované za škodu byla naplněna. V případě druhé z uvedených podmínek (závažnosti porušení) je z důvodu zvláštní povahy funkce soudu stát odpovědný jen ve výjimečném případě, a sice když soudní rozhodnutí v posledním stupni zjevným způsobem porušilo použitelné právo (rozsudek SDEU ze dne 30. 9. 2003 ve věci C-224/01, Gerhard Köbler proti Rakousku, ze dne 9. 12. 2003 ve věci C-129/00, Komise proti Itálii, nebo ze dne 13. 1. 2004, ve věci C-453/00, Kühne & Heitz NV proti Produktschap voor Pluimvee en Eieren). K uvedené skutečnosti došlo nesplněním povinnosti odvolacího soudu

předložit předběžnou otázku a zároveň nevyhověním návrhu žalobců na přerušení řízení za situace, kdy již bylo zřejmé, že předběžná otázka byla Soudnímu dvoru předložena jiným subjektem. Žalobci uvedený postup v posuzovaném řízení sami navrhovali, neboť stávka zaměstnanců operujícího leteckého přepravce není podřaditelná pod mimořádnou okolnost ve smyslu čl. 5 odst. 3 Nařízení. Tento závěr byl posléze stvrzen rozsudkem SDEU z 23. 3. 2021.

10. Konečně soud prvního stupně dospěl k závěru, že každému z žalobců vznikla škoda jak ve výši 600 EUR jako náhrada škody za zpoždění letu dle ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. c) Nařízení ve spojení s čl. 5 odst. 1 písm. a) Nařízení a dále společně škoda spočívající v náhradě nákladů řízení představující zaplacené soudní poplatky ve výši 3.135 Kč a škoda na zaplacených nákladech protistrany ve výši 28.746,60 Kč. Jako odůvodněný pak shledal obvodní soud i požadavek žalobců na zaplacení nákladů svého právního zastoupení v napadeném řízení v rozsahu 10 úkonů pro každého z nich (převzetí, sepis předžalobní výzvy, žaloba, replika ze dne 14. 2. 2018 a 10. 8. 2018, účast na soudním jednání u obvodního soudu ve dnech 18. 5. 2018, 5. 10. 2018 a 30. 11. 2018, sepis odvolání, účast na jednání u odvolacího soudu dne 20. 6. 2019) s tím, že za 10 úkonů po 2.340 Kč, 10 režijních paušálů a DPH, při zohlednění zastupování stejným právním zástupcem a tomu odpovídajícímu snížení o 20%, tj. z požadovaných 53.825,64 Kč nalézací soud žalobě vyhověl co do částky 48.933 Kč a v rozsahu jednoho požadovaného úkonu pro každého z žalobců za sepis ústavní stížnosti obvodní soud žalobu jako nedůvodnou zamítl, neboť náklady před Ústavním soudem si nese každý sám. Soud prvního stupně shledal i příčinnou souvislost mezi porušením práva Evropské unie a vzniklou škodou, neboť kdyby odvolací soud položil k SDEU předběžnou otázku, případně řízení k návrhu žalobců přerušil, závěry obsažené v rozsudku SDEU 23. 3. 2021 ve věci C-28/20 by byly uplatnitelné i na případ žalobců a byla by jim přiznána náhrada 1.200 EUR, jakož náklady řízení a žalobci by nemuseli žalované platit náklady řízení ve výši 28.746,60 Kč. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o. s. ř.
11. Proti výrokům I., II. a IV. rozsudku podala žalovaná včasné odvolání. Zásadní pochybení soudu prvního stupně žalovaná shledala v samotném určení existence odpovědnostního titulu, kdy obvodní soud uzavřel, že dle judikatury SDEU je nesprávným úředním postupem nesplnění povinnosti soudu předložit předběžnou otázku. Soud prvního stupně zcela opomenul, že soud je oprávněn odmítnout předložení předběžné otázky za situace, kdy toto nepoložení řádným způsobem odůvodní, což obvodní soud v tomto případě zcela prokazatelně učinil. Tato skutečnost pak vyplývá přímo z usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2020 sp. zn. II. ÚS 2755/19, kterým byla vyřízena ústavní stížnost žalobců. Soud prvního stupně pak není v rámci odškodňovacího řízení oprávněn hodnotit odůvodnění Obvodního soudu pro Prahu 6 pro nepodání předběžné otázky a činit na základě budoucí nastalé a v době rozhodování soudů neexistující situace závěry o tom, že toto odůvodnění bylo svévolné, nepřesvědčivé, neudržitelné a Obvodní soud pro Prahu 6 tak porušil povinnost předběžnou otázku položit. Soud prvního stupně rovněž předjímal výsledek řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 6 C 22/2018, a to pouze na základě posouzení předběžné otázky SDEU v jiném případě. Dle názoru žalované není soud prvního stupně oprávněn v rámci odškodňovacího řízení činit nepochybné závěry o výsledku řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 6 C 22/2018, kdy v řízení mohly být dány důvody a překážky, které by i tak vedly k zamítnutí žaloby, případně k ponížení tvrzené škody. Další zásadní pochybení soudu prvního stupně žalovaná spatřovala v tom, že ze strany nalézacího soudu nebyly v řízení činy žádné kroky a nebyly provedeny žádné důkazy ke zjištění skutečné výše tvrzené škody. Žalobcům pak nenáleží právo na náhradu úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 1.200 EUR od 25. 7. 2017 do zaplacení, neboť úrok z prodlení není škodou ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, žalovaná zde odkázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2012 č. j. 28 Cdo 96/2012-79. Výrokem II. napadeného rozsudku byla žalovaná uložena povinnost zaplatit žalobcům částku 80.814,60 Kč. Soud prvního stupně naprosto nesprávně určil existenci odpovědnostního titulu a nesprávně předjímal výsledek řízení před

Obvodním soudem pro Prahu 6, kdy učinil nepochybné závěry o vítězství žalobců v předmětném sporu navíc v požadované výši, přičemž v řízení mohly být dány skutečnosti, které by mohly vést k zamítnutí žaloby. Soud prvního stupně není oprávněn činit v rámci odškodňovacího řízení jednoznačné závěry o výsledku vytýkaného řízení. Dále byla tímto výrokem přiznána žalobcům částka 48.933 Kč představující náklady právního zastoupení žalobců v řízení před Obvodním soudem pro Prahu 6. Přiznané náklady právního zastoupení nejsou náklady účelně vynaloženými na zrušení nezákonného rozhodnutí či nápravu nesprávného úředního postupu v souladu s § 31 odst. 1 OdpŠk, kdy i v případě možné existence odpovědnostního titulu, dle názoru žalované musí být pro naplnění znaku nezákonnosti zachována pravomocnost takového rozhodnutí. Za takové situace by tak jedinými účelně vynaloženými náklady byly pouze náklady v řízení před Ústavním soudem, které však nepodléhají OdpŠk a jejich úhradu si nese každý stěžovatel sám. U jednání odvolacího soudu pak žalovaná vznesla námitku promlčení. Žalovaná proto navrhla, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že žalobu zamítne a žalované přizná náhradu nákladů řízení.

12. Žalobci v písemném vyjádření k odvolání žalované navrhli potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného.
13. Odvolací soud z podnětu včas podaného odvolání žalované a v mezích jím vytčených podle § 212 a § 212a o. s. ř. přezkoumal při nařízeném jednání napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, odvolání žalované pak shledal nedůvodným.
14. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek podkladů, učinil z nich správná skutková zjištění a věc správně posoudil i po stránce právní. Rozsudek soudu prvního stupně, který je odpovídajícím způsobem odůvodněn, a to včetně více než solidní aplikace relevantní judikatury, tak mohl být dostatečným podkladem i pro rozhodnutí odvolacího soudu ve věci. Odvolací soud se v zásadě ztotožnil s tím, jak soud nižšího stupně hodnotil celou věc po skutkové a právní stránce. Odvolací soud proto v této věci vychází ze zjištění a navazujících právních úvah učiněných soudem prvního stupně, na něž pro jejich správnost v zájmu přehlednosti vlastního rozhodnutí odkazuje s následujícím upřesněním.
15. Podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) má Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se: a) výkladu Smluv, b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie. Vystane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat SDEU o rozhodnutí o této otázce. Vystane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na SDEU.
16. Podle § 8 odst. 1 OdpŠk lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
17. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi již vyřešil otázku, jaké jsou obecně předpoklady vzniku odpovědnosti státu za újmu způsobenou porušením práva EU (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2012 sp. zn. 28 Cdo 2927/2010, jakož i na něj navazující rozsudek ze dne 25. 4. 2018 sp. zn. 30 Cdo 1945/2016). V prvním z označených rozsudků s odkazem na judikaturu SDEU, jakož i judikaturu nejvyšších soudů členských států, Nejvyšší soud uvedl, že systém odpovědnosti za porušení unijního práva je systémem autonomním, postaveným na odlišných podmínkách, než jaké předpokládá OdpŠk. Členský stát tak nese odpovědnost za škodu způsobenou porušením práva EU, byť tuto problematiku právní řád České republiky výslovně neupravuje. V rozhodovací praxi SDEU jsou konkrétní podmínky, za jakých odpovědnost státu za porušení unijního práva dává vzniknout právu jednotlivce na náhradu škody, konstruovány následovně: a) cílem

porušeného právního předpisu je přiznání práv jednotlivcům; právo na náhradu škody jednotlivci vzniká za situace, dopustí-li se členský stát porušení takové normy unijního práva, která ve prospěch tohoto jednotlivce zakládá dostatečně určitelné subjektivní právo, nebo chrání jeho právní zájem; b) porušení musí být dostatečně závažné, přičemž míra závažnosti se v podmínkách unijního práva vykládá v závislosti na rozsahu volného uvážení svěřeného daným předpisem vnitrostátnímu orgánu; c) mezi porušením povinnosti ze strany členského státu a škodou způsobenou poškozenému musí existovat příčinná souvislost; v rámci posuzování příčinné souvislosti je přitom třeba zkoumat, zda nedošlo k narušení příčinné souvislosti jednáním či opomenutím jiného subjektu práva nebo zásahem vyšší moci, anebo tím, že poškozený sám ke vzniku škody přispěl svým jednáním či opomenutím, případně tím, že nesplnil svou zmírňovací povinnost ve vztahu ke škodě. Všechny tři podmínky (porušení unijního právního předpisu přiznávajícího práva jednotlivci, dostatečná závažnost tohoto porušení a příčinná souvislost mezi porušením právního předpisu a škodou) musí být splněny kumulativně a platí pro jakýkoli způsob porušení unijního práva. Jsou tedy nutné a zároveň postačující pro to, aby jednotlivcům vzniklo právo na náhradu škody. Pokud jsou uvedené podmínky splněny, stát musí poskytnout náhradu za způsobenou škodu v souladu s vnitrostátními právními předpisy upravujícími odpovědnost, přičemž podmínky náhrady škody stanovené vnitrostátními právními předpisy nesmí být méně příznivé než podmínky platné pro podobné nároky vzniklé na základě vnitrostátního práva a nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat získání náhrady škody.

18. V rozsudku ze dne 12. 12. 2018 sp. zn. 30 Cdo 2584/2016 Nejvyšší soud uvedl, že ve vazbě na svoji dosavadní rozhodovací činnost, jakož i s přihlédnutím k závěrům komentářové literatury, je přesvědčen, že v případě posuzování předpokladů pro vznik odpovědnosti státu za porušení práva EU soudním rozhodnutím je nutno v první řadě vyjít z rozhodovací praxe SDEU. Explicitně k rozhodnutím vnitrostátních soudů se měl SDEU možnost poprvé vyjádřit v rozsudku ze dne 30. 9. 2003, ve věci C-224/01, Gerhard Köbler proti Rakousku, v němž dospěl k závěru, že porušení unijního práva rozhodnutím vnitrostátního soudu v poslední instanci je přičitatelné členskému státu.
19. Podmínky, za nichž je členský stát povinen nahradit škodu způsobenou jednotlivcům porušením práva EU, jsou shodné s podmínkami shora uvedenými. V případě druhé z uvedených podmínek (závažnosti porušení) je z důvodu zvláštní povahy funkce soudu stát odpovědný jen ve výjimečném případě, a sice když soudní rozhodnutí v posledním stupni zjevným způsobem porušilo použitelné právo. To, zda k takové skutečnosti došlo, se zkoumá zejména na základě okolností, jimiž se vyznačuje situace, jež mu byla předložena, tedy: a) míra jasnosti a přesnosti porušeného pravidla; b) úmyslná povaha protiprávního jednání; c) omluvitelná nebo neomluvitelná povaha nesprávného právního posouzení; d) případný postoj zaujatý orgánem EU; e) nesplnění povinnosti dotčeného soudu předložit předběžnou otázku.
20. V poměrech posuzované věci soud prvního stupně zcela správně dovedl nesplnění povinnosti odvolacího soudu předložit předběžnou otázku. Dostatečně závažné porušení práva EU nastane vždy, když bylo dotčené rozhodnutí přijato ve zjevném rozporu s judikaturou SDEU v dané oblasti, což dopadá i na projednávanou věc.
21. Na základě výše uvedené judikatury Evropského soudního dvora platí, že Česká republika odpovídá za újmu způsobenou jednotlivci porušením práva Evropské unie rozhodnutím soudu rozhodujícího v posledním stupni, i když takové rozhodnutí nebylo pro nezákonnost zrušeno, a to za předpokladu, že porušená norma unijního práva přiznává práva jednotlivcům, porušení je dostatečně závažné a existuje přímá příčinná souvislost mezi porušením povinnosti, která je uložena státu, a škodou utrpěnou poškozenými osobami.
22. V poměrech posuzované věci soud prvního stupně správně uzavřel, že tyto kumulativní podmínky odpovědnosti státu byly splněny. Námitka žalované, že není dán odpovědnostní titul

v projednávané věci, neobstojí. Naplnění první podmínky, tj. k porušení jakého unijního právního předpisu přiznávajícího práva jednotlivci došlo, spočívá v porušení čl. 7 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 5 odst. 3 Nařízení, jímž se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů. Toto nařízení přiznává práva jednotlivcům, přičemž se jedná o dostatečně určitelné subjektivní právo. Porušil-li členský stát takovouto normu unijního práva, vzniká jednotlivci právo na náhradu škody, jsou-li zároveň naplněny další dvě podmínky, a to že porušení práva musí být dostatečně závažné a rovněž že mezi porušením povinnosti ze strany členského státu a škodou způsobenou poškozenému existuje příčinná souvislost. I toto podmínky měl soud prvního stupně správně za splněné. Pokud by odvolací soud předložil předběžnou otázku, případně řízení k návrhu žalobců přerušil, jak bylo žalobci navrhováno, závěry obsažené v rozsudku Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 23. 3. 2021 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce) sp. zn. C-28/20 by byly aplikovatelné i na případ žalobců, kteří by se domohli finanční kompenzace újmy způsobené zrušením letu, zaplacení nákladů řízení a nebyla by jim uložena povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení žalované Lufthanse.

23. Skutečnost, že soudem, jehož rozhodnutí může založit odpovědnost státu za porušení práva EU, je pouze soud rozhodující v posledním stupni, je pak dána jednak tím, že pouze takový soud má povinnost za splnění podmínek uvedených v čl. 267 SFEU položit předběžnou otázku k výkladu unijního práva SDEU, jednak tím, že primárně se má účastník domáhat ochrany svých dotčených práv v řízení, v němž je o jeho dotčených právech rozhodováno, a to případně i s využitím řádných a mimořádných opravných prostředků, jsou-li přípustné. V podmínkách České republiky je takovým soudem rozhodujícím v posledním stupni nepochybně Nejvyšší soud jako soud dovolací, bylo-li dovolání proti rozsudku odvolacího soudu alespoň objektivně přípustné. Samozřejmě takovým soudem může být i soud odvolací, je-li proti jeho rozhodnutí dovolání objektivně nepřípustné, jak tomu bylo v posuzovaném řízení, a může jím být i soud prvního stupně, není-li proti jeho konečnému rozhodnutí přípustné.
24. Podmínky odpovědnosti státu nebudou splněny v případech, kdy soud postupoval v souladu s doktrínou *acte clairé* (srovnej nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2018 sp. zn. II. ÚS 3432/17). O takovou situaci se zde však nejednalo, neboť řízení o předběžné otázce k naplnění podmínek mimořádné okolnosti dle čl. 5 odst. 3 Nařízení ohledně vnitropodnikové stávky operujícího leteckého dopravce již probíhalo a ve výsledku skončilo odlišně, než jak byla věc posouzena odvolacím soudem. Posouzení naplnění podmínek mimořádné okolnosti dle čl. 5 odst. 3 Nařízení bylo klíčové pro výsledek řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 6 C 22/2018, neboť jiná relevantní obrana žalované společnosti Lufthansa v řízení uplatněna nebyla. Žádné další okolnosti vedoucí k případnému zamítnutí žaloby z obsahu spisu nevyplynou a žalovaná v podaném odvolání takové okolnosti ani netvrdí.
25. Na základě shora uvedené judikatury proto soud prvního stupně správně uzavřel, že v posuzované věci Česká republika odpovídá za újmu způsobenou jednotlivci porušením práva EU rozhodnutím soudu rozhodujícím v posledním stupni, i když takové rozhodnutí nebylo pro nezákonnost zrušeno. Porušení práva Evropské unie pak není důvodem zmatečnosti ani obnovy řízení podle § 228 a 229 o. s. ř. (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2584/2016).
26. Odvolací soud pak nesouhlasil ani s námitkou žalované, že v řízení nebyly provedeny žádné důkazy ke zjištění skutečné škody. Soud prvního stupně rozhodl věc na základě účastníky předložených listinných důkazů a se souhlasem účastníků k projednání věci nenařizoval jednání (§ 115a o. s. ř.). Nárok žalobců na náhradu škody se odvíjí od předložených listinných důkazů, které dokládají průběh posuzovaného řízení sp. zn. 6 C 22/2018 a rozhodnutí SDEU v řízení o předběžné otázce ve věci C-28/20.

27. Ve vztahu k přiznané náhradě úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 1.200 EUR od 25. 7. 2017 do zaplacení není aplikovatelný žalovanou zmiňovaný judikát Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 96/2012, neboť ten řeší otázku odlišnou, a to odpovědnost státu za škodu v podobě ušlého zisku jako výnosu z peněz, který by přinesly při obvyklém způsobu hospodaření. Je třeba si uvědomit, že požadovaný úrok z prodlení představuje společně s jistinou 1.200 EUR škodu žalobců, neboť ti by měli nárok proti Lufthanse na zaplacení jak jistiny, tak i úroku z prodlení od tohoto data do zaplacení. Přiznání částky 1.200 EUR včetně úroku ve výši 8,05 % ročně od 25. 7. 2017 do zaplacení není dáno tím, že by žalovaná byla již od 25. 7. 2017 v prodlení, neboť úrok z prodlení je samotnou škodou.
28. Ustanovení § 31 odst. 1 OdpŠk, jímž argumentuje žalovaná v podaném odvolání, stanoví, ve kterých případech lze za součást škody, za niž odpovídá stát, považovat náklady řízení vynaložené na odstranění nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu. O takové náklady se však v dané věci vůbec nejedná, neboť jde o majetkovou škodu spočívající v nepřiznání nároku na náhradu nákladů řízení z důvodu nesplnění povinnosti dotčeného soudu předložit předběžnou otázku.
29. Odvolací soud pak nepřisvědčil námitce žalované, že nárok žalobců je promlčen. Uplatnili-li žalobci svůj nárok na náhradu škody u žalované dne 19. 7. 2021 a dne 16. 6. 2023 podali u soudu žalobu, byl nárok uplatněn včas. Je tomu tak proto, že se žalobci dozvěděli o vzniku škody až vydáním rozsudku SDEU ve věci C-28/20 dne 23. 3. 2021. V souladu s § 32 odst. 1 věta první OdpŠk se nárok na náhradu škody promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, resp. podle věty druhé je-li podmínkou pro uplatnění práva na náhradu škody zrušení rozhodnutí, běží promlčecí doba ode dne doručení (oznámení) zrušovacího rozhodnutí. Za situace, kdy podmínky stanovené pro náhradu škody vnitrostátními právními předpisy nesmí být méně příznivé než podmínky platné pro podobné nároky vzniklé na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti) a nesmí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly získání náhrady škody (zásada efektivit) a nezbytnost zrušení předchozího rozhodnutí pro účely řízení o náhradě škody by byla v rozporu s unijním právem (srov. rozsudek SDEU ze dne 9. 9. 2015, ve věci C-160/14, João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další proti Estado português), lze obdobně k tomuto okamžiku (vydání rozhodnutí o předběžné otázce) vztáhnout počátek běhu promlčecí lhůty.
30. S ohledem na výše uvedené odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujících výrocích I. a II. jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil, včetně věcně správného nákladového výroku IV., který je v souladu s § 142 odst. 2 o. s. ř. Je nutno doplnit, že výrok II. odvolací soud potvrdil ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit žalobcům 80.814,60 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 80.814,60 Kč od 18. 3. 2022 do zaplacení do 15 dnů od právní moci rozsudku, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že i v rozsahu tohoto uplatněného příslušenství mělo být žalobě vyhověno (poškozený má právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po uplynutí lhůty šesti měsíců poté, kdy nárok na náhradu přiměřeného zadostiučinění uplatnil postupem podle § 14 OdpŠk), proto byla tato zjevná nesprávnost odvolacím soudem napravena.
31. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. tak, že právo na jejich náhradu přiznal žalobcům, kteří byli v odvolacím řízení plně úspěšní. Náklady každého za žalobců v odvolacím řízení činí celkem 11.088 Kč a sestávají z odměny advokáta ve výši 11.080 Kč, resp. 8.864 Kč (snížení o 20 % podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu) za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu (vyjádření k odvolání, účast na jednání odvolacího soudu), paušální náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč za dva (společné) úkony podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a 21 % DPH z částky 9.164 Kč ve výši 1.924 Kč. Pariční lhůta byla prodloužena na 15 dnů v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť se

jedná o plnění z prostředků státního rozpočtu, což je spojeno s potřebou delší doby pro administrativní zajištění platby.

32. Odvoláním nedotčený zamítavý výrok III. rozsudku nabyt samostatně právní moci podle § 206 odst. 2 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání zkoumá dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 6. února 2024

JUDr. Jana Knotková v. r.
předsedkyně senátu